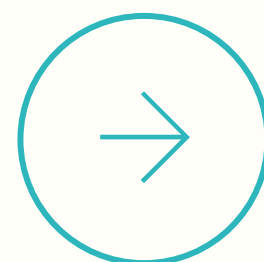

CUCCIBU'S INSIGHT OF THE WEEK

Een terugblik op het nieuws van de afgelopen week:

- AP: gezamenlijke keuzes nodig verantwoorde inzet generatieve AI
- Miljoenen schoolboeken na één jaar in de prullenbak - Kamer wil einde aan verspilling
- Datalek bij politie veroorzaakt door infectie met Infostealer-malware
- CO2 Prestatieladder verovert Europa: Nederland koploper in duurzaam aanbesteden

AP: gezamenlijke keuzes nodig verantwoorde inzet generatieve AI

23 mei 2025 - De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft haar voorlopige visie gepresenteerd op de verantwoorde ontwikkeling en inzet van generatieve AI. Ze benadrukt dat veel generatieve AI-modellen vermoedelijk onrechtmatig zijn ontstaan, doordat ze zijn getraind op enorme hoeveelheden online gescrapete data - waaronder mogelijk (bijzondere) persoonsgegevens die zonder geldige grondslag zijn verzameld.

Behoefte aan spelregels

Generatieve AI biedt kansen, maar brengt ook serieuze privacyrisico's met zich mee. De AP pleit voor gezamenlijke spelregels en stelt het scenario 'Waarden aan het werk' voor. Dit vraagt om uitgangspunten op maatschappelijk niveau, zoals Europese digitale autonomie, maatschappelijke weerbaarheid, democratische sturing, een goed functionerende markt en het vermogen om door de AI-keten heen te corrigeren.

Daarnaast zijn er randvoorwaarden op het niveau van individuele AI-modellen en -systemen nodig. Ontwikkelaars en gebruikers moeten transparant zijn, risico's in kaart brengen en afwegen, heldere doelen formuleren en controle hebben over de omgeving waar het AI-systeem draait en de data die verwerkt wordt. Door deze maatregelen te treffen kunnen organisaties voldoen aan relevante wetgeving, waaronder de AVG, de AI-verordening en eventuele sectorale wetgeving.

Privacy structureel waarborgen bij inzet van AI

Om de bescherming van persoonsgegevens te waarborgen en grip te houden op de technologie, is het essentieel dat organisaties die generatieve AI gebruiken of willen inzetten privacy structureel waarborgen.

Miljoenen schoolboeken na één jaar in de prullenbak - Kamer wil einde aan verspilling

27 mei 2025 - Jaarlijks verdwijnen miljoenen schoolboeken in de papierbak, vaak al na slechts één jaar gebruik. De Tweede Kamer spreekt van “enorme verspilling” en roept op tot actie. De overheid moet in gesprek met educatieve uitgeverijen om afspraken te maken over hergebruik en het stimuleren van duurzamere leermiddelen. Het doel: drastisch minder wegwerpboeken.

Van hergebruik naar wegwerp

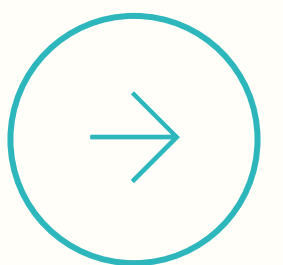
Waar schoolboeken vroeger vier tot zes jaar meegingen, gekaft werden en niet beschreven mochten worden, kiezen scholen nu steeds vaker voor digitaal lesmateriaal met werkboeken waarin leerlingen mogen schrijven. Deze ‘wegwerpboeken’ zijn goedkoper en kunnen sneller geactualiseerd worden, maar gaan veel minder lang mee.

Onderzoek en politieke druk

Minister Dijkgraaf kondigde in 2023 een onderzoek aan naar het systeem van schoolboeken. Hij wilde kijken of het duurzamer en goedkoper kon. Dat onderzoek loopt nog. Omdat educatieve uitgeverij commerciële partijen zijn, kan de politiek hen niet rechtstreeks sturen — maar wél via het kabinet druk uitoefenen en samenwerking stimuleren. Scholen kunnen op hun beurt kiezen voor alternatieve, duurzamere aanbieders.

Duurzaamheid raakt elke sector

Dit voorbeeld uit het onderwijs toont aan dat duurzaamheid in elke sector van belang is. Wat op het eerste gezicht een praktische keuze lijkt, kan leiden tot aanzienlijke milieuvervuiling door papierafval, drukprocessen en transport. Het heroverwegen van dergelijke processen is essentieel om verspilling tegen te gaan en bij te dragen aan een duurzamere toekomst.

Datalek bij politie veroorzaakt door infectie met Infostealer-malware

27 mei 2025 - In september 2024 werd de Nederlandse politie getroffen door een grootschalig datalek, waarbij werkgerelateerde contactgegevens van circa 62.000 medewerkers werden gestolen. Uit onderzoek blijkt dat de aanval begon met een infostealer-malware-infectie op de computer van een politiemedewerker. De malware verzamelde sessiecookies en VPN-inloggegevens, waarmee de aanvallers via een 'pass-the-cookie'-techniek toegang kregen tot interne systemen — zónder dat wachtwoorden nodig waren.

Onbekende Russische groep achter hack

De AIVD en MIVD hebben vastgesteld dat de aanval is uitgevoerd door een tot nu toe onbekende Russische hackersgroep, genaamd 'Laundry Bear'. Zij richt zich vooral op EU- en NAVO-landen en heeft vermoedelijk banden met de Russische overheid. De leden proberen in te breken in e-mailservers van Europese bedrijven, organisaties en overheden die zich bezighouden met de oorlog in Oekraïne. Zodra de hackers binnen zijn, stelen ze "op grote schaal en in hoog tempo" e-mails en contactgegevens.

Advies: neem passende beveiligingsmaatregelen

De AIVD heeft een technisch rapport over de werkwijze van deze hackersgroep gepubliceerd, met het doel organisaties te wapenen tegen deze dreigingen. Daarnaast adviseert het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) organisaties om passende maatregelen te nemen:

- Beperk sessiecookies tot één IP-adres
- Verwijder sessiecookies regelmatig uit browsers
- Gebruik phishingbestendige multifactorauthenticatie (MFA)
- Vermijd Bring-Your-Own-Device (BYOD)
- Investeer in bewustwording en cybersecuritytraining van personeel

Deze incidenten onderstrepen het groeiende gevaar van geavanceerde statelijke cyberdreigingen. Proactieve cybersecurity is geen luxe, maar noodzaak.

CO2 Prestatieladder verovert Europa: Nederland koploper in duurzaam aanbesteden

28 mei 2025 - De CO2 Prestatieladder, hét Nederlandse instrument om CO2 reductie te stimuleren, wint internationaal terrein. Inmiddels zijn pilots en aanbestedingen gestart in onder andere Ierland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Portugal. In totaal gaat het om zo'n 50 aanbestedingen, variërend van nog te publiceren aanbestedingen tot projecten die al helemaal zijn afgerond.

Van stevige Nederlandse basis naar Europese ambitie

De CO2 Prestatieladder werd in 2009 gelanceerd. Pas 10 jaar later startte de eerste buitenlandse pilot in België. In 2022 volgde een Europese haalbaarheidsstudie, mede mogelijk gemaakt door financiering van de IKEA Foundation. Tegelijkertijd nam de urgentie rond duurzaam inkopen toe. Het Klimaatakkoord van Parijs en de Europese Green Deal zorgden ervoor dat overheden binnen de EU actiever inzetten op duurzaam aanbesteden.

Haalbaarheidsstudie leidde tot vijf pilotlanden

Uit de haalbaarheidsstudie kwamen 10 kansrijke landen naar voren. Na workshops en gesprekken over de inzet van de Ladder zijn in 5 landen concrete pilots opgezet. In 2024 leidde dit tot de eerste aanbesteding buiten in Europa: Ierland, bij Transport Infrastructure Ireland. Mede dankzij de CO2 Prestatieladder werd hier 21% CO₂-reductie gerealiseerd.

Sleutelfactoren voor succes

Deze internationale uitrol onderstreept de effectiviteit van de Ladder én het belang van samenwerking voor duurzame impact op Europees niveau. De Europese Commissie erkent de CO2 Prestatieladder als best practice op het gebied van duurzame inkoop. Het succes is te danken aan drie bouwstenen: lokale partners in de landen, aanbestedende diensten en duurzaam leiderschap.

Nederland blijft vooroplopen

In Nederland blijft voorop lopen in duurzaam aanbesteden: inmiddels zijn meer dan 3.800 organisaties gecertificeerd en is onlangs Handboek 4.0 gepubliceerd — een belangrijke stap in de doorontwikkeling van het instrument. Organisaties die nu al met de CO2 Prestatieladder werken, hebben niet alleen een voorsprong in aanbestedingen, maar leveren ook aantoonbare CO₂-reductie. Dit is hét moment om aan te haken.